

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfânt, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Curții Constituționale

mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, MD-2004

Dosar nr. 2-28146/21

Judecătoria Chișinău (sediul Centru), vă expediază sesizarea pîrîtului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza civilă nr. 2-28146/21, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Centru împotriva lui Guțan Marcel cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității legale.

Anexă: încheierea nr. 2-28146 21 din 28.02.2023 – 3 file; cerere 1 file; sesizarea 19 file;

*Judecător în Judecătoria
Chișinău (sediul Centru)*

Brăgaru Alina

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova**

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume **Guțan**

2. Prenume **Marcel**

3. Funcția **Avocat**

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare:

1. Controlul constituționalității a prevederilor art. 22, alin. (2) din Legea RM nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, adică prevederile după cum urmează: „Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin. (1) și anume sintagma „pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2”.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În procedura Judecătorei Chișinău, sediul Centru, Judecător Brăgaru Alina se examinează cererea de chemare în judecată depusă de CNAM împotriva lui C.A., Guțan Marcel,, cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru, Judecător Brăgaru Alina din data de 12 ianuarie 2022 privind examinarea cererii cu valoare redusă în ordine generală s-a dispus examinarea cererii în procedură contencioasă, cererea de chemare în judecată înaintată de CNAM, Agenția Teritorială Centru împotriva lui Guțan Marcel privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității.

În cadrul procesului privind examinarea cererii cu valoare redusă în ordine generală s-a constatat că instanța de judecată urmează să aplice prevederile articolului 22 alin. (1), alin. (2) și punctul 2 din Anexa nr. 2 din Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, pretinsă de către reclamant ca fiind prevederi normative opozabile tuturor subiecților, **deci avînd în vedere categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual, conform Anexei nr. 2 din Legea nr. 1593-XV din 26.12.2002.**

Conform art. 22 al Legii nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medical, prevede că, (1) Persoanele fizice incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de pînă la data de 31 martie a anului de gestiune.

(2) Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin. (1).

(3) În cazul în care nu se adoptă legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pînă la 1 ianuarie și se pune în aplicare bugetul provizoriu al fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, reducerile primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anul de gestiune sînt valabile pînă la data de 31 martie a anului respectiv de gestiune, iar cota reducerilor și categoriile de plătitori se stabilesc în corespundere cu prevederile legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent.

Conform Anexei nr. 2 din Legea nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual sunt: 1.

Persoanele fizice neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova, care se includ în una din următoarele categorii:

a) proprietarii de terenuri cu destinație agricolă, excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură, indiferent de faptul dacă au dat sau nu aceste terenuri în arendă sau folosință pe bază de contract;

b) fondatorii de întreprinderi individuale;

c) persoanele fizice care, pe bază de contract, iau în arendă sau folosință terenuri cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură;

d) titularii de patentă de întreprinzător;

d¹) persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor;

e) persoanele fizice care dau în arendă unități de transport, încăperi, utilaje și alte bunuri materiale, cu excepția terenurilor cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură;

f) persoanele fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal.

2. Mediatorii, notarii, avocații, executorii judecătorești, experții judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreții, traducătorii și administratorii autorizați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, neangajați, care au obținut atestat, licență sau autorizație în modul stabilit de lege.

2¹). Persoanele neangajate care exercită independent profesiunea de medic de familie în una dintre formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995.

3. Alți cetățeni ai Republicii Moldova, străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă și beneficiarii de protecție internațională, care nu sînt angajați și nu fac parte din nici una din categoriile enumerate și nu sînt asigurate de Guvern, conform art.4 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, care fac dovada aflării în Republica Moldova pentru cel puțin 183 de zile(pe parcursul anului bugetar).

4. Străinii cărora li s-a acordat dreptul de ședere provizorie pe teritoriul Republicii Moldova pentru reîntregirea familiei, pentru studii, pentru activități umanitare, de voluntariat sau religioase și care nu sînt angajați, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel.

Aș menționa că, conform Legii nr. 174 din 19.12.2019, precum și Legii nr. 256 din 16.12.2020 fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2020 și 2021, art. art. (4) alin. (2), (3), (4), (5), (6) prevedecă că,...(2) Prin derogare de la prevederile art. 17 alin. (4) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă se stabilește în mărime de 4056 de lei pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

(3) Persoanele fizice prevăzute la pct. 1 lit. a) din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală care achită, în termenul stabilit la art. 22 alin. (1) din legea menționată, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă beneficiază de o reducere de 75% din suma stabilită la alin. (2) din prezentul articol dacă acestea nu fac parte concomitent din categoriile de plătitori prevăzute la pct. 1 lit. b)–e), pct. 2 și 2¹ din anexa nr. 2 la legea menționată.

(4) Persoanele fizice prevăzute la pct. 1 lit. d¹) din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală care achită, în termenul stabilit la art. 22 alin. (1) din legea menționată, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă beneficiază de o reducere de 60% din suma stabilită la alin. (2) din prezentul articol dacă acestea nu fac parte concomitent din categoriile de plătitori prevăzute la pct. 1 lit. b)–d), e), pct. 2 și 2¹ din anexa nr. 2 la legea menționată.

(5) Persoanele fizice prevăzute la pct. 1 lit. b)–d), e), pct. 3 și 4 din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, precum și cetățenii Republicii Moldova care nu fac parte din categoriile de plătitori prevăzute în legea menționată, care achită, în termenul stabilit la art. 22 alin. (1) din legea menționată, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă beneficiază de o reducere de 50% din suma stabilită la alin. (2) din prezentul articol.

(6) Persoanele fizice prevăzute la pct. 2 și 2¹ din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achită integral prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, calculată în sumă fixă, în mărimea stabilită la alin. (2) din prezentul articol.

Consider că art. 22 alin. (2) și anume sintagma **„pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2”** este neconstituțională și în contradicție cu art. art. 4 alin. (1) și (2), 7, 8 alin. (1), (2), 16 din **Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994 (Monitorul Oficial nr. 1 din 12.08.1994)**,

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Legislația Republicii Moldova, cât și prevederile normative suspectate de neconstituționalitate, care reglementează raporturile de asigurare obligatoriu în medicină, are un caracter discriminatoriu față de persoanele care își desfășoară activitatea de avocat.

Fiind fondator a Cabinetului Avocatului „Guțan Marcel” practicînd activitatea de avocat avînd cont fiscal, cont social, rechizite bancare etc., decît cele indicate de către reclamant în cererea de chemare în judecată consider că sunt descriminat pe două criterii și anume statut profesional și avere la determinarea costului polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, din motivul că legislația în vigoare nu acordă avocaților nici o posibilitate de a procura polița de asigurare obligatorie medicală **cu reducere**, în comparație cu alte categorii de **plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual, ca de ex:**

a) proprietarii de terenuri cu destinație agricolă, excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură, indiferent de faptul dacă au dat sau nu aceste terenuri în arendă sau folosință pe bază de contract;

b) fondatorii de întreprinderi individuale;

c) persoanele fizice care, pe bază de contract, iau în arendă sau folosință terenuri cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură;

d) titularii de patentă de întreprinzător;

d¹) persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor;

e) persoanele fizice care dau în arendă unități de transport, încăperi, utilaje și alte bunuri materiale, cu excepția terenurilor cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură;

f) persoanele fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal.

În acest sens, aș menționa că conform Legii nr. 174 din 19.12.2019, precum și Legii nr. 256 din 16.12.2020 privind fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2020 și 2021, aceste categorii de plătitori menționate supra au beneficiat de o reducere pînă la data de 31 martie a anului de gestiune, a

primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă de 4056 lei, după cum urmează:

1. Proprietarii de terenuri cu destinație agricolă, excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură, indiferent de faptul dacă au dat sau nu aceste terenuri în arendă sau folosință pe bază de contract au beneficiat de o reducere de 75%, adică urmînd să achite pînă la 31 martie anul 2020, 2021 din suma fixă de 4056 lei a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală suma de **1014 lei**, ce este o reducere esențială față de alte categorii de plătitori, inclusiv față de avocați.
2. Persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor au beneficiat de o reducere de 60%, adică urmînd să achite pînă la 31 martie anul 2020, 2021 din suma fixă de 4056 lei a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală suma de **1622.40 lei**, ce este o reducere esențială față de alte categorii de plătitori, inclusiv față de avocați.
3. Fondatorii de întreprinderi individuale; Persoanele fizice care, pe bază de contract, iau în arendă sau folosință terenuri cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură; Titularii de patentă de întreprinzător au beneficiat de o reducere de 50%, adică urmînd să achite pînă la 31 martie anul 2020, 2021 din suma fixă de 4056 lei a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală suma de **2028 lei**, ce este o reducere esențială față de alte categorii de plătitori, inclusiv față de avocați.

Deci, reieșind din cele menționate, conform art. 22 al Legii nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, avocaților nu li se permite procurarea poliței de asigurare medicală cu reducere, în timp ce persoanelor de alte categorii de plătitori ce desfășoară alte activități economice, care considerăm ca au venituri inclusiv mai mari decît avocații, li se permite procurarea poliței de asigurare medicală cu reducere semnificativă stabilite prin lege. Nu există nici o prevedere din actele normative de referință ce explică sau care este motivul de ce avocații nu beneficiază de reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală față de alte categorii de plătitori, fiind încălcat principiul egalității care cere tratament egal a persoanelor în situații egale și tratament diferit a persoanelor în situații diferite, deci suntem în prezența unei discriminări pe criteriul statutului profesional și pe statut de avere la aplicarea în practică a normelor de drept aparent neutre, urmînd ca avocații să fie tratați egal cu celelalte categorii de plătitori care, prin lege, beneficiază de reducere la achitarea poliței de asigurare în medicină, dacă achită această poliță pînă la data de 31 martie a fiecărui an.

Tratamentul diferențiat instituit prin normele contestate nu poate fi justificat în baza profesiei deținute de o persoană, care deși practică o profesie de avocat legal și care poate avea, dar poate nu avea venituri, urmează să fie

tratate egal în ceea ce privește măsurile asigurării obligatorii de asistență medicală din contul statului, ori prevederile legii indicate depășește marja de discreție de care se bucură legislatorul în această materie. Această diferență de tratament în domeniul asigurării în medicină nu urmărește un scop legitim și nu respectă o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit. Norma legală invocată nu respectă aceste exigențe.

Conform Legii cu privire la asigurarea egalității, nr. 121 din 25.02.2012 stabilește la Art. 1 alin. (1), „Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice criteriu similar.

Art. 2 oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criteriile presupuse.

Conform art. 3 „Subiecți în domeniul discriminării sînt persoanele fizice sau juridice din domeniul public și privat”.

Art. 8 interzice orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la servicii de sănătate, indicînd o listă deschisă de bunuri și servicii.

Unele prevederi din Legea contestată a constituit obiect al controlului de constituționalitate, însă nu în partea normei și sintagmei invocate.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale de a iniția procedura de verificare a constituționalității și de recunoaștere a neconstituționalității a normelor de drept incluse și anume:

1. Art. 22, alin. (2) din Legea RM nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, adică prevederile după cum urmează: **„Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin. (1)-**

și anume sintagma „pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2”.

VI. DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

1. Exercitarea controlului constituționalității din Codul penal al Republicii Moldova ține de atribuțiile exclusive ale Curții Constituționale (*art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova*).

Excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanța ordinară de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a unui alt act normativ, cu normele constituționale. Ea reflectă existența raportului triunghiular între *partea aflată în proces, instanța de judecată*, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și *Curtea Constituțională, chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate*. Astfel, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, s-a stabilit procedura de exercitare a controlului constituționalității legilor de către Curtea Constituțională. Prin urmare vom analiza admisibilitatea prezentei excepții de neconstituționalitate prin filtrul stabilit în Hotărârea enunțată anterior.

Reamintim faptul că verificarea constituționalității normei contestate este de **competența exclusivă** a Curții Constituționale. Astfel, *judecătorii ordinari nu sânt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale*, decât în cazul neîntrunirii condițiilor menționate *supra*. În aceste circumstanțe, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea normelor, **instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională**.

În speță, fiind întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării, în sensul definit de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, instanța de judecată este obligată de a sesiza Curtea Constituțională, dispunând suspendarea procesului până la pronunțarea Curții Constituționale pe marginea sesizării formulate.

2. LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ RELEVANTĂ

Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994 (Monitorul Oficial nr. 1 din 12.08.1994).

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38-39, art.280)

Articolul 1

Noțiunea de asigurare obligatorie de asistență medicală

(1) Asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală oferă cetățenilor Republicii Moldova posibilități egale în obținerea asistenței medicale oportune și calitative.

Articolul 3

Obiectul asigurării

Obiect al asigurării obligatorii de asistență medicală este riscul asigurat, legat de cheltuielile pentru acordarea volumului necesar de asistență medicală și farmaceutică, prevăzută în Programul unic.

Articolul 4

Subiecții asigurării

(1) Subiecții ai asigurării obligatorii de asistență medicală sunt:

- a) asiguratul;
- b) persoana asigurată;
- c) asiguratorul;
- d) prestator de servicii medicale și farmaceutice;
- e) furnizorul de medicamente și dispozitive medicale.

(2) Asiguratul este persoana fizică obligată prin lege să-și asigure riscul propriu de a se îmbolnăvi sau persoana juridică obligată prin lege să asigure riscul de îmbolnăvire al altor categorii de persoane a căror asigurare este de competența sa, cu excepția persoanelor angajate.

(4) Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual:(...).

Articolul 5.

Principiile de organizare a asigurării obligatorii de asistență medicală

(1) Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se organizează și funcționează având la bază următoarele principii:

a) *principiul unicității*, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală bazat pe aceleași norme de drept;

b) **principiul egalității, potrivit căruia tuturor participanților la sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală (plătitori de prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, prestatori de servicii medicale și farmaceutice și beneficiari de asistență medicală și farmaceutică) li se asigură un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;**

c) *principiul solidarității*, potrivit căruia plătitorii primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achită contribuțiile respective în funcție de venit, iar persoanele asigurate beneficiază de asistență medicală și farmaceutică în funcție de necesități;

d) *principiul obligativității*, potrivit căruia asiguratul are, conform legii, obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor;

e) *principiul contributivității*, potrivit căruia fondurile de asigurări medicale se constituie pe baza primelor de asigurare achitate de către plătitorii stabiliți de legislație;

f) *principiul repartiției*, potrivit căruia fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală realizate se redistribuie pentru plata obligațiilor ce revin sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, conform legii;

g) *principiul autonomiei*, potrivit căruia sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se administrează de sine stătător, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale și farmaceutice care acordă asistență medicală și farmaceutică în sistemul respectiv activează pe principii de autofinanțare și non-profit;

h) *principiul transparenței*, potrivit căruia fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală se gestionează transparent, prin informarea subiecților asigurării obligatorii de asistență medicală și a persoanelor interesate cu privire la executarea veniturilor și cheltuielilor.

Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 08.02.2003, nr. 18-19, art. 57)

Articolul 22

(1) Persoanele fizice incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de pînă la data de 31 martie a anului de gestiune.

(2) **Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin. (1).**

(3) În cazul în care nu se adoptă legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pînă la 1 ianuarie și se pune în aplicare bugetul provizoriu al fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, reducerile primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anul de gestiune sînt valabile pînă la data de 31 martie a anului respectiv de gestiune, iar cota reducerilor și categoriile de plătitori se stabilesc în corespundere cu prevederile legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent.

Conform Anexei nr. 2 din Legea nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual sunt: 1. Persoanele fizice neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova, care se includ în una din următoarele categorii:

a) proprietarii de terenuri cu destinație agricolă, excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură, indiferent de faptul dacă au dat sau nu aceste terenuri în arendă sau folosință pe bază de contract;

b) fondatorii de întreprinderi individuale;

c) persoanele fizice care, pe bază de contract, iau în arendă sau folosință terenuri cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură;

d) titularii de patentă de întreprinzător;

d¹) persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor;

e) persoanele fizice care dau în arendă unități de transport, încăperi, utilaje și alte bunuri materiale, cu excepția terenurilor cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură;

f) persoanele fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal.

2. Mediatorii, notarii, avocații, executorii judecătorești, experții judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreții, traducătorii și administratorii autorizați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, neangajați, care au obținut atestat, licență sau autorizație în modul stabilit de lege.

2¹. Persoanele neangajate care exercită independent profesiunea de medic de familie în una dintre formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995.

3. Alți cetățeni ai Republicii Moldova, străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă și beneficiarii de protecție internațională, care nu sînt angajați și nu fac parte din nici una din categoriile enumerate și nu sînt asigurate de Guvern, conform art.4 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, care fac dovada allării în Republica Moldova pentru cel puțin 183 de zile(pe parcursul anului bugetar).

4. Străinii cărora li s-a acordat dreptul de ședere provizorie pe teritoriul Republicii Moldova pentru reîntregirea familiei, pentru studii, pentru activități

umanitare, de voluntariat sau religioase și care nu sînt angajați, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel.

Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 129-131, art. 618)

Articolul 1

Scopul legii și domeniul de aplicare

(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vîrstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu.

Articolul 2

Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

discriminare – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți, interese legitime și beneficii ale persoanei sau ale unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care acestea se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a aceluia scop sunt proporționale, adecvate și necesare;

discriminare directă – tratare a unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile protejate, reale sau presupuse, în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă, în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a aceluia scop sunt proporționale, adecvate și necesare;

Articolul 3

Subiecții domeniului discriminării

Subiecți în domeniul discriminării sînt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat.

Articolul 6

Interzicerea discriminării

Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației.

Articolul 8

Interzicerea discriminării privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului și privind furnizarea acestora

(1) Este interzisă orice formă de discriminare privind accesul la următoarele servicii și privind furnizarea acestora:

- a) serviciile oferite de autoritățile publice;
- b) serviciile de asistență medicală și alte servicii de sănătate;(....).

3. LEGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ RELEVANTĂ

Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO).

ARTICOLUL 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

ARTICOLUL 14

Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

ARTICOLUL 17

Interzicerea abuzului de drept

Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție.

ARTICOLUL 18

Limitarea folosirilor restrângerilor drepturilor

Restricțiile care, în termenii prezentei Convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți, nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevăzute.

VII. LISTA DOCUMENTELOR

La prezenta sesizare urmează să fie anexate materialele cauzei civile:

1. Cerere de chemare în judecată din 06.12.2021.
2. Cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate din 28.02.2023.
3. Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru, Judecător Brăgaru Alina din 28.02.2023.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sânt exacte.

Chișinău,
10 martie 2023

Pîrît Cabinetul Avocatului „Guțan Marcel”

Guțan Marcel

ÎNCHEIERE

28 februarie 2023

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul centru), instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător Brăgaru Alina

Grefier – Beschieru Maria-Marcelina

Cu participarea:

reprezentantul reclamantei, Mahu Carolina și pîrîtului Guțan Marcel,

examinând în ședință de judecată publică cererea pîrîtului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Centru împotriva lui Guțan Marcel cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității legale,

c o n s t a t ă :

1. La data de 06 decembrie 2021, Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Centru a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Guțan Marcel cu privire la încasarea de la pîrît în beneficiul reclamantei a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2020-2021 în sumă de 8 112,00 lei și a penalității legale în mărime de 2 109,12 lei.
2. În motivarea cererii reclamantul invocă, în temeiul art.5 alin.(1) lit.d) din Legea nr.1585/1998, în baza căreia se organizează și funcționează sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, obligativitatea instituită prin efectul legii și faptul că reprezintă un instrument de responsabilizare a cetățenilor de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prin achitarea primelor în fondul asigurării obligatorii de asistență medicală pentru acumularea mijloacelor financiare în scopul acoperirii cheltuielilor de tratament ce pot surveni în viitor în privința stării financiare în scopul acoperirii cheltuielilor de tratament ce pot surveni în viitor în privința stării sănătății cetățenilor. Potrivit informației plasate pe site-ul oficial al Ministerului Justiției cet. Guțan Marcel avocat, activează în baza licenței nr.2232 din 02.06.2011 fiind fondatorul CA "Guțan Marcel" cu sediul în mun. Chișinău, com. Trușeni, str. Strășenilor nr.5. Prin urmare avocatul Guțan Marcel se atribuie la categoria plătitorilor primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă care se asigură în mod individual stipulați în punct.2) din Anexa nr.2 din Lege. Drept urmare pe parcursul anilor 2020-2021 avocatul Guțan Marcel nu și-a onorat obligația prevăzută de legislație de a achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în termenul legal stabilit, astfel înregistrând datorii la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală în sumă de 10 221,12 lei compusă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 8 112,00 lei și penalitatea aferentă în sumă de 2 109,12 lei.
3. În ședința de pregătire, pîrîtul Guțan Marcel a formulat o cerere, prin care solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate în temeiul art.12¹ Cod de procedură civilă.

4. În motivarea cererii invocă, că consideră art.22 alin.(2) și anume sintagma "pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr.2" este neconstituțional și în contradicție cu art.4 alin.(1) și (2), 7, 8 alin.(1), (2), (16) din Constituția RM.
5. Consideră reprezentantul reclamantului, că sunt întrunite toate condițiile de ridicare a excepției de neconstituționalitate și solicită admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, expedierea sesizării privind excepția de neconstituționalitate împreună cu toate materialele cauzei civile spre examinare Curții Constituționale.
6. Reprezentantul reclamantei, Mahu Carolina în ședința de judecată, cererea înaintată de pîrît a lăsat-o la discreția instanței soluționarea acesteia.
7. Studiind cererea depusă de pîrîtul Guțan Marcel cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și audiind participanții la proces, instanța de judecată consideră că urmează a fi admisă cererea, cu remiterea acesteia Curții Constituționale, din următoarele considerente.
8. Conform art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova și art.4 alin.(1) Legea cu privire la Curtea Constituțională nr.317-XIII din 13 decembrie 1994, Curtea Constituțională: exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
9. În conformitate cu prevederile art.12¹ alin.(1) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.
10. Curtea Constituțională în punctele 77, 79, 80, 82 și 87 din Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a constatat, că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către: 1) instanța de judecată din oficiu, care, respectând principiul supremației Constituției, nu este în drept să aplice o altă normă în privința căreia există incertitudini de constituționalitate; 2) părțile în proces, inclusiv reprezentanții acestora, drepturile și interesele cărora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei. Controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă, de asemenea, posibilitatea Curții Constituționale, în calitate de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legislative cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.
11. Curtea Constituțională a mai reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

12. Instanța de judecată constată că în speță sunt întrunite toate condițiile necesare stabilite de Curtea Constituțională în Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, având în vedere că obiectul excepției constituie art.22 alin.(2) din Legea nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și anume sintagma "pentru unele categorii de plătitori prevăzută la anexa nr.2" în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Centru împotriva lui Guțan Marcel cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității legale, din care considerente cererea urmează a fi admisă.
13. În conformitate cu prevederile art. 12¹ alin.(3) Cod de procedură civilă, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.
14. În conformitate cu prevederile art. art.12¹, art.269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

d i s p u n e :

Se admite cererea pîrîntului Guțan Marcel cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se remite Curții Constituționale sesizarea lui Guțan Marcel privind excepția de neconstituționalitate a art.22 alin.(2) din Legea nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și anume sintagma "pentru unele categorii de plătitori prevăzută la anexa nr.2" în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Centru împotriva lui Guțan Marcel cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității legale.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

**Președintele ședinței,
judecător**

Brăgaru Alina